

LIBRARY COPYRIGHT NOTICE

www.huc.edu/libraries

Regulated Warning

See Code of Federal Regulations, Title 37, Volume 1, Section 201.14:

The copyright law of the United States (title 17, United States Code) governs the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material.

Under certain conditions specified in the law, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specific conditions is that the photocopy or reproduction is not to be “used for any purpose other than private study, scholarship, or research.” If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of “fair use,” that user may be liable for copyright infringement.

This institution reserves the right to refuse to accept a copying order if, in its judgment, fulfillment of the order would involve violation of copyright law.

קול אבירי הרועים

מי לא יחת מקולם! ואיזה עין אשר לא תדמע לקול יללת אדירי הצאן. הלא המה גאוני ומגני זקני דורינו אשר השאיר ה' לנו ברכה בקרב הארץ. אלה שני בני יצחק המאירים ומעוררים עם ה'. הצאן האמתי החסיד נשיא אלהים בא'הק נ"י ע"ה פ"ה קדושת מדרת שם קדשו ר' אליהו גוטמאכער נ"י. הרב אב"ד דק"ק גרידץ ואנפיה יורח אורו לא"ס. ועליו הכי נכבד המעורר ישנים בספריו הקדושים ובמכתביו הגאון האמתי הצדיק הנשגב נגיד ומצוה לעדתו נ"י ע"ה פ"ה קקש"ת הרב ר' צבי קאלישער נ"י לא"ס:

המה העומדים בפרץ מול המתפרצים בעם. גודרי גדר הריסות ישראל. והארץ אשר גרו בה אבותינו הבל במעשה צדקה אחת אשר בזה נכלל כל תקומתו. לקרב את הגאולה. והישועה קרובה לבוא. וזאת היא הצדקה המקרבת את הגאולה ולא אחרת וזלחה. כי בזריעת הצדקה היתה יקצרו חסדים רבים. (6) לשוכב נתיבות שוממות ולהעמיד תרבותיה והאדמה לא תשם. (3) לבנות בזה את בית ישראל במקום הקדש על מצב הדרת והאמונה לקרבם אל הגאולה והישועה ולא לפורם עוד למדינות וזרות ורחוקות להרחיקם מעל גבול ישראל ולהחליפם באומה אחרת לקרבם אל הגעולה והחמורה ח"ו. (3) לחדש מצבת זרע קדש ולרחם על שם פטורה ישראל העומדת כעת על מצב רע נורא מאד. להחיות את נפשים חיי נעמים כאשר חיר אבותינו הם וזרעם אתם להשיב לב אבות על הבנים ולב בנים על אבותם בעבודת האדמה במצות התלויות בארץ ולא יתירו הכתות בישראל ולא יתבלבלו הרעות. (7) לתתור אל היבשה הספיקה המטורפת כים. היא דתית הקדושה אשר הכה אותה לרסיסים הסער המתגורר בעולם. ופלחי הקרח הטורא. המזה הפנעים. וילדי הזמן מהחדשות המשחקות בתבל במחולות המחניים:

לזה נלך בסוד משחקים שחוק ישן. היינו לאסוף ולהכניס הכורמים והיוגבים על אדמת הקדש היושבת שוממה ומסתנת עלינו כדברי הרמב"ן על התורה ויקרא ע"פ וישממו עליה אויביכם היושבים עליה. וז"ל שם, כשורה היא המבשרת בכל הנליות שאין ארצינו מקבלת אויביו. וגם זו ראייה גדולה והבטחה לנו כי לא תמצא בכל היישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה ואשר היתה מיושבת בעולם והיא חריבה כמות. כי מאז יצאנו ממנה לא קבלה אומה ולשון וכולם משתדלים להושיבה ואין לאל ידם. עכ"ל המהור:

לזה נחשבה גם זאת לעונג ולשעשועין לכל יושבי תבל לראות איך האם הוקנה אשר צמקו דדיה מאין יונק זה כמה. היתה לה עדנה וחלצה שדיה להניק בניה. ובפרט כי הזמן מסכים עמנו כעת לנסות בדבר ברשיון כל הלאומים אשר עדנה לא היתה. שעת הכושר כזה מיום גלות יהודה מעל אדמתם בחבורות של מצוה מכל גדולי הערך בישראל. גם כבושם הטוב נתכשם כל העולם כעת במלכי חסד ורחמים בין כל הלאומים ורוני הארצות כאמור בנבואה (ישעיה ל"ז) תחת הנעצוץ יעלה ברזש ותחת הסרפד יעלה הדם והיה לה' לשם לאות עולם לא יכרת. ע"כ לא נאבד בידיו הזמן היקר הלו בארץ ישראל ויבנה ביתו. כי חבנו עוד עד אור הבוקר ומצאנו עין חלילה. כי זאת בגדר הרחקת הקץ אשר סבב אבותינו ע"י רצון ושמדות אשר עברו על השכונות החמורה שלא להרחיק את הקץ כומנים המוכשרים. זה להם את כל המצות כצבאות וכאלות השדה. כאשר די באר ודי עולה בספרי סלו המסילה. כל זה נעשה בקול המה אבירי הרועים. גם קראו אחריהם מלא! מלא הרועים אבירי לב הקרובים אל הצדקה אשר כלב חבנו מכלל מלא לפני כל המה גדולים ונכבדי הערך בישראל חפשי הדעת וזכי הרעיון העומדי. וזאת מדינת אשכנז להם קראו לעזרת ה' בנבואים. את דו"י צאן נדחה שם פטורה ישראל. הלא המה ראשי תפארת העולם מרבין ישיבות לשוחרי תורה ומדע פועל צדקות רבות הרב הגאון הגדול הצדיק הנשגב חובר חבר מחוכם בספריו הקדושים השלם בכל חכמה ומדע ובכל תוש' ותגלה נ"י ע"ה פ"ה קקש"ת מוה' יצחק דוב הלוי נאבערעגער נ"י לא"ס. הרב

17/7

אב"ד דק"ק וירצבורג ואנפיה. וגם תפארת ישראל נגיד ומצוה לעדת ישראל הצדיק הנשגב איש חיל מוֹנֵה לעמד בספר רב פעלים בחורה ועבודה וגמ"ח מרביץ ישיבות לשוחרי תורה ומדע והרחיק ביראת ה' להעמיד דת על תלה ירא וחרד על דבר ה' על דברת אחב"י והוא נדיב על נדיבות יען יושב בשבת תחבטו ונצחתו כבוד בבערלין נ"י ע"ה פ"ה נאה דורש ונאה מקיים כקש"ת הגאון מוה' עזריאל הילדעסהיימער נ"י ויחד אורו בכל קצוי ארץ יעוררו האל ויוכה לנחמות ישראל תמור צערו ושרחתו כעת לשמח בשמחת גוים ולהתהלל עם נחלתו כקרב. המה הרועים יודעי הבין לרעות בצאן יעקב הנותרות:

גם אל גדול הערך רב פעלים מגדולי ישראל הגאון השלם מהו' בנימין צבי אייערבאך נ"י אב"ד דק"ק האלבערשטאדט פשטו ידם המה מיועיעים הולכי אחווי יד במכתביהם בענין הנשגב הלוי המסכנים לדרכם דרך הקדש:

גם שאר רועי ישראל האוינו חפשי הדעת וזכי הרעיון מנהיגי אשכנז החכמים אשר להם נתנה הארץ היראים והשלמים מופלגי החורה והחכמה ומדע. ובפרט גאוני ומניני קדושי עליון כמו הגאון האמתי קדוש ה' הצדיק הנשגב רשכ"ה נ"י ע"ה פ"ה המרביץ תורה ועבודה מוקני דורינו אשר השאיר ה' לנו ברכה בקרב הארץ בספריו הקדושים ושקידתו רבה בחורה אשר בצלו אנו חיים כקש"ת מוה' יוקב עטלינגער אב"ד אלטונא ואנפיה. ועמו הרב המאוהב השלם בכל חכמה ומדע המרביץ תורה וחכמה לשוחרי תורה ומדע כקש"ת מהו' אשר שמעון הצדיקים בעם. ואל כל גבירי אשכנז היראים והשלמים שבכל פלך ופלך עיר ועיר. ובפרט הצדיקים הגדולים המאירים בישראל המופלגים והיראים הגבירים הקדושים עובדי ה' בחורה ועבודה וגמ"ח האחים הירש בני מהו' אהרן הלוי ז"ל בהאלבערשטאדט. ואחרון הלי נכבד הגביר הגדול הצדיק הנשגב אשר כבוד בית ישראל נשען עליו העובד האמתי בחורה ועבודה וגמ"ח המאור הגדול מהו' עקיבא לעדרן כאמשטרדם. וכל בית משפחתו הרוממה. הן הגה פקודי ראשי החיל אשר לבני ישראל ירבו כמותם בישראל:

ואחרון אחרון קדוש השר הגדול מגבירי ראשהשילד המצוין בעולם הצדיק הנשגב העובד האמתי בחורה ועבודה וגמ"ח עבודתו חמה ותפלתו רצויה יראת ה' היא אוצרו בארץ ווילי פאן ראטהשילד מנחתו כבוד בפ"ס דמין. לעורר את כל בית משפחתו הרוממה המיוחסת בישראל:

קיומו שרים משחו מנן להגן בעד הרעה הנשקפה על פני תבל ע"י הסיבה הלי. כמבואר באריכות בספרי סלו המסלה וגם בספרי כוס הישועות לקדם פני הדבר הנרצה לה' מעולמו לאט לאט לרגל המלאכה ולרגל הילדים עד כי יבוא שילה כי יצא הקצף מלפני ה' לחלק ולבלק כל יושבי תבל ע"כ אל ירפו ידם בעת הזאת בכל אשר תמצא ידם וכחם לעשות בעד עניי עם ישראל ואדמת הקדש. כי עת צרה היא וממנה נושעה. כעצת ה' יהושע בן נוי בסוף מסכת ד"א "אמר הקב"ה לישראל אחם גרמם להחריב את ביתי ולהגלות את בני. הו' שואלים בשלום ירושלים ואני מוחל לכם שנאמר שאלו שלום ירושלים ישליו אוהבין הי' שלום בחילך שלום בארמנותיך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך." לזה כל החפץ בחיי שלום להנצל מרגשת פעלי און המתקוממים כעת. יחזיק בזה בשתי ידים ואל ירפה ידו מחברת של מצוה זאת. להיות נשמר הונו וחילו ושלום נפשות ביתו. ויוכה לשמח בשמחת גוים ולהתהלל עם נחלתו לראות בנחמת ציון וירושלים:

גם למלאות עצה ר' יהודה במדרש (ספריס ה') הנאתי בחבורי כוס הישועות דרוש הצדקה וזה תוארה: "ה' יהודה פתר קרא במלכיות. אמרי האוינה ה' בבבל וגו'. מלכי ואלהי כי אליך אתפלל באדום. ולמה אמר מלכי ואלהי באדום? אלא אמרו ישראל לפני הקב"ה ראה כמה גזירות נזרו עלי שאבטל אלהותך ממני ולא בטלנו. כי לא אל חפץ רשע אתה. אין אתה חפץ בחיובן של בריות. שני אמור להם וגו' אם אחפץ במות המת. וגו' לא יגורך רע. אין אתה גר אצל הרעה ולא הרעה גר אצלך. אתה מוצא ג' לגיונות הולכים לפני הקב"ה. ואלו הן צדק לפניו יתלך. אש לפניו תאכל. לפניו ילך דבר. ואיוה הפנימי שלהם צדק. דכתיב

ולך תהיה צדקה (דברים כ"ד). ונתבונן מדוע הביא הפסוק האמור אצל האיש המחזיר העכוס. לראי על ה' יותר פשוט לזה. לך ה' הצדקה (דניאל ט) שהצדקה פנימי וקרוי לה. אכן ר' יהודא השלם הלז דורש טובת העולם לתת עצות לנפשינו. מה לעשות אף כאשר נראה שכל העולם נתמשכן אצל הקב"ה בעד ששעם ונלכדים ברשתו משנים קדמוניות ועל עם חרמו למשפט שגורו נזירות לבטל אלהותו התורה והדת בדורות עולמים. ואף כאשר נראה שיצאו הלגיונות מלפניו האש והדבר לחלק ולבלק את העולם כולה! נדרוך אותיהם בלגיון הלזה היינו בצדקה היא לפדות את המשכונן היינו העולם כולה הנתונה כעת במצודה רעה. וכמו שצדקה יחשב לאיש המחזיר העכוס הקני לו כמאמרם ז"ל אם אין משכונן קונה. צדקה מנן לו. כך ולך תהי צדקה שתקבל צדקתם ותחת ערבונם היינו נפשות של כל העולם בכללה כי יפדו בזה את שתי רצועות התובלות האש והדבר מיד הקב"ה המרחפות על נבי העולם בכללה כי רחמי מרובים על בראוי כי הכל קנקניו. ואף על נזירות ושמרות לבטל אלהותו עכ"ז אינו חפץ בחיובן של בריות. לזה מרויך הלשון בחיובן של בריות ולא בחיובן של רשעים הנלמד מספוק לא אל חפץ רשע אתה? אכן באמת הדורות אשר לעינינו לא הם הרשיעו עמנו ועם אבותינו כי המה מלכי חסד ורחמים מיום דעתנו אותם וכל אנשי דורינו שלמים הם אחת רק אבותיהם טמנו פחים לרגלם ומרוב הימים יפקדו כעת על בניהם הכשרים. אשר גם אין דעתנו נוחה מצרות העולם כעת כי גם אנחנו עמם בצרה. לזה קלה מאוד הצלתם במעשה קלה מאתנו. ואומר שם הפסע מה? לא יגורך רע שאין אתה גר אצל הרעה ואין הרעה גר אצלך. הכונה הרעה אשר עשו אבותיהם לא נר בעולם כעת בזמנינו. וגם הרעה והיסורים אשר סבלו אבותינו נוחי נפש זאת הכשיר את נפשם בעולם העליון. לזה אין הרעה גר אצלך לא בשמים היא הרעה. רק הרשעים ההם נמלו לנפשם רעה והורישו לבניהם לדור אחרון אף שהמה צדיקים ולא יסבימו למעשה אבותיהם. לזה חפץ הקב"ה בהצלתם. ואף שהמה אינם מאמינים בדבריו אלה. אכן עלינו החוב לעשות המוטל עלינו כי אנשים אחים אנחנו לשבת יחד תחת השמים. והארץ מדרך לבק רגלינו כאחד ע"כ נלכה אחווי ידים עמהם ולפגוע מהם לעורינו בדבר הקל לזכות אותם. אף שלא יכוזנו על הכונה הלזו. כי אין מצות צריכות כונה. רק המעשה יראה ה' להנחם על הרעה" לזה נחזיק בצדקה הלזו כשתי ידים הנלמד

(* **כי** גם הניבא יסעי' ראש בעוב שלא יאמינו לדבריו אלס עכ"ז לזכר אוחסו לנסות דבר זכ. באמרו סימן ס"ב הרימו גם על העמים אשר אמר שם כל הענין. חייך ישועות המקוים בל לנו על ידם שלא בטובתם ורק השועה לזמנא לנו מכל העולם כלמס השדה וכבסה ורועיה חלמנא וזה אמר ה' למען ליון לא אחסה ולמען ירושלים לא אשקנע לא אנוח ולא אסן השקט לעולם בשלום עבור עלנן ליון וירושלים עד ילא כנובה דקס. עד יביוו חייך כיא דקס דבריה וחניעסיה מן העולם כולה. "וישועסיה כלפיד יבער" ברחמים גדולה ופלהסס יז מן העולם כולה. "וראיו גוים דקק וכל מלכים כנוקך" והאיר שם שומרי החומות ירושלים המה הנעורים בלילה וציוס בחפלה עליה. "אחס המוכרים אח ה' אל דמי לם ואל חסנו דמי לו" לזכר החפלה אשר לו אל דמי לם לעורר ציונים וזה כל העולם. "עד יכון ועד יסיוס אח ירושלים חסלה בחרך" ניוחור לשון עד. ואם. ומה כפל הלשון? ומנן הכוונה עד יכון אח ישראל ציוסו הארץ להיום ומכיים לקבל הטובה ושפע הארץ כי הענין מדבר שם מישוב הארץ להשקט אוחסו דבריהם שמורא לא יעלה על ראשו מהפראים יסעבי ארץ הסיא. באומר "נשבע ה' בימינו וגו' אס אסן אח דגך עוד מאכל לאויבך וגו'" כהרגיל שם עד הסה. רק כוס וספה חעשו אחס המוכרים אח ה' "עברו עברו צעירים פנו דרך העס סלו סלו המסלה סקלו מאנן" לפסח הדקך לזה ולססור המונעיס והמניעוס אשר מיריו ואח"כ "הרימו גם על העמים ססה ה' השמיע אל קס הארץ אמרו לזכר ליון ססה ישעך בל" כפל הלשון עברו עברו מורה על המהירות כי ילא הקלף מלפני ה' וממחר אלסיה לעשוט וגם זסו לסלון "ססה! ה' השמיע" כיון דברר וכבר השמיע זחס אל קס הארץ לכל מלכי ססרונס וזו קול ה' הסובר ארזיס לבלות במוסר אונס ולסבינס מה שיעשו ססהס וסיו המכשרים לזכר ליון ססה ישעך בל מוכן ישועסך סכוונס ססהס יסכסו ישועסיה וכל סוריו דברר בסוסרה. — זכר וגסכר ומסו? ססה סכרו אסו וספולסו לפניו כדברי המסורר סכ"ל "סאלע סלס ירושלים יסליו אוהבין וגו' למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך" מה שחפסס למען ירושלים וישראל סמלס זחס

מהפסק ודך תחי' צדקה כנ"ל שיעשה הקב"ה לפנינו משורת הדין בהצדקה מהחזרה העבוט. וגם היא היא הצדקה הכוללת בראש הלגיונות האש והדבר הנלמד מפסוק "צדק לפניו יהלך" ובא ר' יהודה השלם הלז להורות לנו בסידורים הילוכם וא"ז אשר הצדקה קרוב לנו בראשונה אם קיטנו אותה בתחילה היה הנקל לנו להסגיר לקראת

בניחן שיהיה הסלס שוררת בארמנותיך ובחילך למען בית אלהינו אבקשה טוב לך אם חוכה לעשות מה לבית קדשני אהפס כנרות רק לעשות טובות לך וזהו הכה שכתו אחו צדיקו והפעולה טובה חמלא לפניו בכל אשר הפנה וזהו וזה יש וקראו להם עם הקודש גאלי ה' כן יקראו לישראל בשמם הראוי להם ולך יקרא דרוסה עיר לא נעזבה אשר לזון דרש חין לה יקרא דרוסה וגו' העבודה הלז העמים על כל יושבי חבל עד קצה הארץ. אכן אם העלם ועלימו עויתם מזה ולאנס וכו' משמוע! בא הכיאל אח"ל להראות להם שבת עברתו הנמוחה על כל העולם והלודיע להם כי יום נקם מתמשש וזה שנה שלומים לריב לזון באומרו מי זה בא מאדום לעורר אחסם במראה איוונה. הדמים הרבים השפכים בפולס שלו מסנה אדום וצלה מחריבי הית וגורמי הגלות לישראל (היינו רומים) ועל ידם חרב נמוחה על כל העולם אשר לא יצו להקן קלקלם. אף אחר החרו מלירות בעולם כדורך בגם מועקה בענינים שונים כדרי להבינס בקל הברלה לה מעולמו. אשר זה זמן רב החחילו הקטטום ומריבות עבור החפשויות עד אשר הולילו להפסי אף העבדים מתחם יד בעליהם ולהרחיק כל העולם מהחפשויות עד שאין ספק ביד מלכיהם להשקיע להם ולהשביעם בחפשויות כל זה נסבה מאח ה' שיפקו עיניהם להראות להם חורין האמתי הכבש חחה ידם לחן לו החירות. והפדות לארצו השוממה חחה יד זרים כל זה היה להעמים להבין מעלמם אם כינה להם חכו "פורס דרכיך לבדי ונעמים חין איש אחי" אף אחר אשר חיי דורך אחסם כפורה הלז אשר בקל מוכן הכוונה להוליל את היין כן הנקל להם להבין רטוני וכונתי בזה עכ"ל לבדי אתי עוסק ציוענה ישראל ולא נמלא אף איש אחד. מהעמים החשובים להבינס ואח שיפקו בזה בשם ה' (ופירש"י שם ח"ל מחילב להלחם לפני) לריב ריב לזון "ואלדרכם באפי וארמסם בחמתי" אחחיל בהקל הקל חחילה חולי יציו עוד. לה בחחלה ואלדרכם באפי ואח עודנה לא יציו וארמסם בחמתי רמיסה קסה מדריכה וחמה קסה מואף חוזה "ויז נלחם על צבדי" בחחילה מעט דם בעולם ממלכה בממלכה ואח עודנה לא יציו "וכל מלבושי אגלתי" חין מפלט לכל העולם כולה שהעולם נקרא מעט לבשו של הקב"ה הממסחר בפנימיות העולם כמו הבוף שהוא לבוש אל הכסונה וכאמור "מדוע אלוס ללבושך וצבדיך" וגו' כל המלבושים פנימי וחילון הכונה שאין מפלט לכל יושבי חבל. "כי יום נקם בלבי" זה זמן רב אשר חיי מתאפק היום נקם בלבי שלא להולילם וכל עוד שיהאריך הזמן מחוסף החמה עד חן לא יציו העולם להקן מה שקלקלו "ושנה גאלי צדקה ואינו עודר ואשחוטם ואין בומך" הביע הזמן האחרון לגאולה ואביעה במכוני חולי יציו מעלמם ומחלמם סגור לישראל חחה' אכוסם העשקים אחסם מחויבים הם להחחיל ולעזור את ישראל. ואח חין "והחחיתם ואין בומך" שנהב אף אחר שהחחילו היותם מעלמם בחברת יסוב הארץ. החוב עליהם לחמוך אח ידם באומסם בלבי מה דלפ"י אף צדיבור גם זאת חין! "וחושע לי זרועי" כי בכח זרועי להשיעם בעלמי אכן חיי רולה להחחיל העולם ללך צדק אשר טפכו דמי ישראל כמים ועומו פחים לבניהם. להורישם יום נקם. לה "וחמתי היא סתומה" זאת בעלמם מעלמם עד לבלה כאמור (יעש"י כ"ו) "כי לא עם ציונה הוא ע"כ לא ירחמנו עושה" וגו' לה "ואכזר עמיס בחתי" חחחתי" שיעשו כמו שכורים עברו יין. נמלא גם דברי יעש"י על חגלי כאמרו. אם ישמענו חן יחלמנו חחחתי" כסיתן ל"ע "וירא כי חין איש וישחוטם כי חין מפגיע" ג"כ על הכונה הלז כי חין איש מהעמים להבינס זאת כמו שאמר פה ונעמים חין איש אחי כנ"ל וגם פליאה נשבה אף מבני ישראל הקרובים למלכות לא נמלא מפגיע בדבר כמו חמתי ועורא. כי דבור פרוץ המבוחר שם בכל הסיתן ל"ע כביכול קלרה ידו מפדות בנסים גדולים. לה נלך להחחיל בטבע. "וחושע לי זרועי ולדקחו היא סמכהכו" יעסוק דבר בגבורות וצדקה ומה יעשה? חילבם צבדי נקם חלבוש מהו הכונה על חלבוש? חין חפוט הוא בגד נקם היא הפורפירה מדמים הרבים אשר טפכו מישראל צדורה עולמים החכר במדרג ובזרז זאת ילבם ציוס נקם חחחתי וליבושו לנקוס נקם להרחיק דין המלון מרוב ימים. יסקדו ענה "ויעע כמעיל קנאה" זאת היא כסוח עינים על האכזריות חמה על צניהם הכשרים אשר חין עול בגפם אכן היה להם לעשות לקנא את קנאחתי לעשות עבדיו כנ"ל זהו שחי בגדי חמה הנקם והקנאה הנקם על העבר

הרופים שלא יצאו ממקומם להיות כמס וחחוס בלבו כמש"נ כי יום נקם בלבי ואף אם יצאו בזמן מן הזמנים היה הצדקה הלז מפשר ופקר רחחחם:

אכן

מה היא הצדקה ובמה כחה גדולה ומה מעשיה? זאת נתבונן מהמקרא הלז "צדק לפניו יהלך" דבר הלמד מענינו ומסופו (כלל חללי החורה) אך בחחלה נשמע צעקה אבירי הרועים ומה בפדם. ואני אתחלה לאישי לרגל המלאכה עד אם נחקרה דבר:

והקנאה על ההוס חין מקודם וילבם צדק כשריון וכובע ישועות בראשו שחיס כבד שחיס צדקה היא הצדקה הסולמ לפניו והוא הלגיון ההולך בראש כחרים בפני האש והדבר ואח לא יעשו ואח הצדק בחחילה וכבר ילאו חלפיו שחי לגיונות. ים לו עוד כובע ישועות בגובה הראש כנס לרווף בזה ולהחחיר שחי הלגיונות ברתו הגבהה הכובע להליל את העולם בצדקה האחרונה כי ישועה נקרא הלז מלרה. לה כל מי שהבסם כבריות חקוע בלבו חובנה עליו להחחיל עד מקום סיד כמו וסכלו מגיע לעזור בעד הרעה השקפה על פני העולם ולהליל העולם אף בצינה רחוקה! היא הצדקה כנ"ל אכן הסיבה היותר רחוקה היא קרובה בעלם כי בזה נכבה את האש הגדולה כי כאשר נעסוק ציונו בחברת יסוב הארץ להראות בפועל כפיו רטוניו בזה וחשוקיני לה. בזה נסיר את כח המדליק והאש טוקעם ויורדה. ואח לא! אנהנו מאורי הויקוס להלהיב עד לב השמים ועד אכדון חחכל חלילה. לה חל נרפס דיו מהדבר קל בלוס אף על ספק ח' מימי חלף כי רפואה קלה מרפא מכאובות גדולות:

(*) גם בהמקרא "צדק לפניו יהלך" נשאר עלינו חוב קדוש לבאר מדוע חפס השלם השלם הלז צדק לפניו יהלך ויש לדרך פעמיו. אשר המשורר (ההלס פ"ה) דבר זאת על האיש אשר יס לדרך פעמיו. ולא לפני ה'. האש חין יד בהמקראות אשר לפני ה'? גם יכול להוסף עוד לגיונות טובות כמו "חסד ואמח יקדמו פניך" (ההלס פ"ט) וכמוהו דרים. חין בהמקרא הלז "צדק לפניו יהלך" הוא ענין שלם מדברי ציו קרה מהממרמרים על אריותם הגלות בכל פירי העלס. ועיניהם זרחוק הביטו לסדר פה בשני השירים פ"ד ופ"ה סדר ישועות המקור. חין להביע חל חקוסינו. ומהם כחחחתי בלבו. חין מהחחלה מה ידירות משכנותיך וגו' להבם בעינינו את חרץ הקדושה והקודש והמקדש. ומקוין על חורבנס זה כמה עד אשר לפרים יקנו על מקום המקדש חל המוצה. לה מנבס המשורר מאחסו לחזור לא"י חק על בעמון ה' ומשנה חושבים שמה. והסולס לסם. באומרו אשרי יושבי ביתך וגו' אשרי אדם עז לו כך מסלות בלבבם. כחחלה הכינה (ירמי ל"א) שיתי לבך למסלה דרך הלכת שוכי בחולה ישראל שכי אל עריך אלה (שני השני חסר ו' אף השבס חסרם צמעה עם. עריך אלה אף שחרוב) ומלז לו שם הכינה הציבי לך ציונים. לזין את הדריס בחמרים על לזי הדרך צפרסם רב. ולשום לב למסלה לחזור לסם. כן המשורר מבקס מאחסו צסירו שחחיל - לחזור לשם על בעמון ה'. ומשנה האיש המחחיל בזה לבב פני הדבר. באומרו אשרי אדם עז לו כך מסלות בלבבם. להבינס את המסלות בלבב הכלל לעוררם על הדבר. (ומדויק בזה לשון יחיד ורבים) יוצעברינו במדינה יוכשר המדינה בכל הצרונם הכל בעור ה' והלחחמו. חחו עוברי בעמק הבכא מעין ישיחורו דרך עברינו בעמקים בין הבכאים ומלזו שמה מעינות והסחומם ויחלסם בצקעה ובפר. גם ברכות יעשה מורה הגסם ילבוס הברכס בחרץ לגלל את כל הצלחנה רבה. ואח"כ ילבו מחיל אל חיל לאט לאט יעשו ישראל חיל עד אשר יראה אל אלהים בציון היא המעלה העליונה. אח"כ עמר המשורר להספיל שיעשה ה' באופן היותר גדול דרך כמי עם משיח דקינו ולא ענני. חיו יהיה הדבר במסירותם ולא בחחחיתם כטבע. באומרו ח' אלהים צבאות בעל הכה והיכולם שטעה חפלתי האוינה אלהי יעקב סלה חמיד חסנהב עמנו בהנהגה האנוס כסי. ומה? מנינו ראה אלהים והבס פני משיחך יחזר לנו את משיחנו אשר ילך לפנינו. ולא חסעצר עוד עם משיחך כחחחתי החעברת עם משיחך (ההלס פ"ט) שלא להבם בפניו. כן נקם המשורר צסיר מ"ג שחח אורך ואמחך חמה יחחחתי חמה משיח ואלסו. כי אחת אלהי מעוי למה זנחתנו חחם העבע למה קודר אחחלך בלחץ אויב חלוי לשם וכל הכסגחו חחם המלכיות שחח אורך ואמחך חמה יחחחתי והמה יבואני אל הר קדשך ואל משכנותיך ובכואה אל מוכח אלהים חיו יבוא הדבר במסירותם לזיון כס"חק אל חל שמחם גילי (ע"ס בחיבורי סוף כוס המרעלה מבוחר בעוז עעם ודעה שני השירים חללו חין סקא מחמרמר ומחחחם בכל רבע. מחמרמר ומחחחם עד חחחילי לאלסם כי עוד

שמעוני אחי ועמי וישמע ה' אליכם!

כבר שלחנו לקהלת ישראל במדינתנו את קול הקורא אשר שם בררנו התכלית הנמרץ ליישוב ארץ ישראל וכפי המבואר בספר דרישת ציון גודל חיוב ההתאמצות לזה. ונתרצו אז היראים ושלמים האדון באנקור וענאל בפאנז והנכבד המפואר האדון פירשט בשמינעל יחי. להיות סוכנים. והי' אז עת רצון. שדברנו נתקבלו. והרבה קהלות שלחו להסוכנים את קבוצם. ואולם לא הי' מספיק. ובאשר נשמע איך חברת חברים כל ישראל בפאנז אשר מגדלם לעשות לכל צעקת בני ישראל. לקחה גם ליישוב ארץ ישראל לידה. שמחנו הרבה והסכמנו לשלוח להם ארבע מאות ר"ש שהי' אצל הסוכנים. והתחילו לפעול שם בנין לבית למד לעבודת

אלוהי ישועות פניו. יבוא עוד זמן שגראש ישועות פניו בגלוי. כן המשורר הלז מחפלה גם פה שיעשה כפי במהירות. אף אם יקדים הב"המק יום אחד יקר הוא מאוד כי טוב יום בחצריך טאלף בחרתי הסחופה בבית אלהי וגו'. וחחס בנחמה יתחם בנה שיעלה בידיו. ולא נעזב מה שיר כחיו משגח לעשות. באחריו כי שמש ומנן ה' אלהים ואל יפול לבנו משום פחד. כי הוא המנן בעדיו אף בעת רחיצה העולם מחרון אף ה' הנוער כחוס בזהרים. גם איז הרסוהם הלו יהיה לנו לחועלה ולעוג כחמימות הסמם לזים אשר בידו מנן לדחות ממנו ההזק מהשמש ולקבל רק העוג מהחוס. כן שנים ומנן ביחד ה' אלהים לנו חן וכבוד יתן ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים יתן. ואחיו לכן ולכבוד בעניי כל העמים לעזרנו בכל טוב אף בעת רחיצה העולם שהזק מניעה גדולה להיעיב עמנו אכן לא ימנע טוב להולכים לא"הק בחמימות לאכול מיגיעו ולשבוע מיוצלה. הקיאר ה' צבאות אשרי אדם בושה כך כי יס לך צבאי לבאות להשיע בדבר לפיך אשרי אדם בושה כך מבקש ממנו הבעתון עם הפעולה. אח"כ החלי המשורר לומר כאשר ראה בנבואה ששלים הפעולה ועלה בידיו. ואומר רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב נשאת עון עמך וגו'. כך היא סדר הישועה. בחחלה יראה ה' את הארץ כדברי רבי אבא בחלק אין לך קץ מגולה מזה. ואח"כ הרי ישראל ענפכם חתנו ופריכם חסאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא כאשר יחקרבו לבוא ולשוב שמה. ואח"כ העם היושב בה נשאו עון וגו'. אחר כך עמד המשורר בתפלה טאל יאחר את הסדר הלו שובנו אלהי ישענו וממי אבקש אם לא מבצל הישועה והפר כעסך עמנו הלעולם תאנה בנו? המשורר אפך לדור ודור הורות אחרים אשר עודנה עד סוף האלף הששי ימשך ג"ז באלף? הלא אתה חשוב תחיינו ועמך ישמרו כך וכאומר אם אחרתי נואש החרשתי. אכן ידועה היא לי כי סוף כל סוף חשוב תחיינו. ועוד יהי' אח"כ אחר אשמעה מה ידבר האל! אם קבל תפלתו? לעשות שלום עם עמו וחסידי. להיות על איזה אופן שיהי'. ובלבד שלא יסובו לכסלה שיהי' ישועה באמת ולא נהיה ללג ולקלם כמעשה הכסילים. יש בחינה לזה ומהו? אך קרוב ליראיו ישעו לשבון כבוד בארצנו להיראים והשלמים אשר יראו לשכון בכבוד בארצנו להספרנס וניגיעי כפס ולשבוע מיוצלה מעל השמים ולא משמנו ב"ד והכל מקרבים ישועה בזה! וזה הסיומן כי פקד ה' עמו. וארלו. כי זאת היא הבחינה להסחלה למיחה קרן ישועה וסחלה בנין בית ישראל ואיך יהיה זאת? חסד ואמת נפגשו כפירס הר"ק (העלים ק"ח) ע"פ כי גדול מעל שמים חסדך ועד שחקים אמתך. וז"ל שם "כי הסחד יותר גדול שיוציא עם אחד מעמים רבים שנסתקעו בגלות והוא יוציאם מתחת ידם ולא עוד אלא שזה עצמם יציאום אל ארץ ישראל בכבוד גדול בנצח ובפרדים ובכרברות וזה הסחד הוא גדול עד מאד שראוי לומר עליו גדול מעל שמים. ואמר עד שחקים אמתך ולא אחר מעל שחקים לפי שהאמת אינו דבר יתר אלא דבר הראוי לו לעשות זה. כי כן הבעתו על כל פנים וגאלנו. ומה שהבטיח לנו ראוי לקיים דבריו. וזהו אמת. ואם לא נעלמנו דברו יהיה קיים. אבל שבו! בכבוד גדול עד שיהיה לנו כל ההחמנה הכחוסה עליו וזהו הסחד הגדול. ואם האמר גם זה הוא אמת? כיון שהבטיחנו בו. ויכן נפרס כי לא הבעתו "זה הדבר הגדול אלא א"כ נהיה זכאים אבל באולחנו על כל פנים שהיה בין זכאים בין חייבים עכ"ל. וזהו חסד ואמת נפגשו קלה חסד וקלה אמת ומהו? צדק ושלום נשקו סגלא מעלמיו בלדקה ושלום מהמלכות והאומות שסביבו כולם לזה לעזור את ישראל ולא לערער בדבר. ובמה חלוי הדבר? אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף שסביבו

האדמה. אך לקנות גם קרקעות אין מספקת עריין הכנסתה רק הם הושבים שאחר איזה שנים כשיהי' נמר להבדח והצאות בית הלימוד או יפנו לקנין שדות. אבל יש כפלים לחושי' אם יהי' נוקף לחיקון בית הלימוד גם בלי איחור קניות קרקעות. אחת באשר רבים מאוד מבקשים לחם מיגיעת כפם שבותבים לרדם עליהם לחישים לעבוד אדמת הקדש. ולקיים המצות התלויות בארץ ויש שיהי' משניה מיוחד אשר נבחר לזה שיהיו הכל לשבוע

כל העולם ויעמדו על האמת בדבר זה אף במעט שכן ראוי לעשות לעניי עם ישראל. גם על הדם והחורס האמור עליה בנבואה (דניאל ח') וחשך אמת ארצה שפלות החורס והמלוס הביעה עד לעפר בעומק הארץ. וכאשר החעלה אף במעט מן הארץ אזי ולדק משמים נשקף לרדם ולהליל את כל העולם כי הסקפה אשר היא לרעה גדול דקם העינים להפכה לעונה גם ה' יתן הטוב כאשר נחליל לחמו לעשות הטוב בעיני ה' הנדבס לה' מעולמו גם הוא יתן הטוב בעולם להכיר חרון האף מהעולם כולו וארצנו חתן יבולה כדברי ר' אבא הנ"ל בחלק כאשר חשבו הארץ בנאותו לטובה יסדו הכל כי היא ארצנו רק זאת עשו וחיו. לזק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו" וזהו האמת אשר נאפה שחלמה מן הארץ. כל ה' מישראל יחדב א"ע ללך לדור צה"ק על נחלת שדה וכרם. והלך לפניו בלדקה טרם ופיעמו רק כשישם לדרך פעמיו. כאשר עשו להולכי אמעריקא אזי בלדק משמים נשקף להליל את העולם כולם מהרעה הסקפה על פני חבל ומחור הרעה נשקף לזק:

וידר דברי ר' יהודה הנ"ל במדרש המדייק המקרא הלו דווקא בלילה העולם מואש ומדבר. כי המקרא הלו דבר הלמד מענינו לרנוז בזה דבר גדול. דק לפניו יהלך בלדקה הלא דייקא יהלך לפני הקב"ה לסגור לקרחה הרופים הריסות העולם מאש ומדבר. כי בלדקה הלא יתקנו הכל להחליל לבנוס את בית ישראל סחם אשר יתרכו הקדמונים. ולהעלות קרן החורס והמלוס עם ישועות ציון. סחם אשר השביתו חוסה בשנים קדמוניות ולהבזיה קרן דייקים ולומדי סורס סחם אשר השפילו קרן ישראל והדם עד לעפר הביעה אשר זאת הסיבה החילס למאן בחורס ה' ולבזות מלכותו. להחייף למי שהשעה משחקת לו בכדי שלא יתחנן חסד מכבש העווי והשפלות. אכן בדבר הנשגב הלו במה שזק לפניו יהלך לפי הקב"ה לילך לאח"כ! בלדקה הלא יתקנו הכל כי השיקר בזה? להרגיל את ישראל להיות בארצנו חיי נעמיים עם החורס ומלוס כאשר חיו אבותינו הם וורעם אחס. לזה יש בכך דבר הזה לבבול ולהרס יסוד העולם טלה כי הענין הלו מסדר הנריאה אשר עלה במחשבה בנריאה העולם. וכל מי שמאמין בנריאה עולם יבין כי לא נברא האדם לעדן ולעבד את גופו. בכל מיני חלום המחועב והמסוקף לה' ועד אין לא ישיג ה' מעולמו מאויו אשר בחר ה' בציון אזה לעושב לו ועד ממי יחכה ה' להיעיב לנו כאמור בנבואה (ישעי' ל) לכן יחכה ה' למנכס. אכן איש בעד לא ידע וכסיל לא יבין את זאת? לזה כל איש אשר חלק לו ה' בצינה ולב לדעה דרכי ה' והנהגו וגם חסדו הבריות חוקך בקרבו בחמלה רבה כאשר יחמול איש על בנו הילד אשר לא ידע להשמר מלכד רגליו ובכל אומי כמו ירדוף אחריו להלילו ובפרט להליל גם עצמו בזה ולא חלמרו נואש לדבריו אלה כי בזה חולה הללחחסס והללה העולם כולו מכליון חרון כדברי הנביא ישעי' י כי אם יהי' עמך ישראל כחול הים שאר יסוב בו כליון חרון שוטף דקדק הדקה אשר יעשו כל עמך ישראל אשר המה כחול הים ר"ל בזמנינו זה כמה מילילאנען יכולים ישלדלו ויעשו דקדק עם השיריים שיראו לשוב לאח"כ על נחלת שדה וכרם בלדקה הואם ישטוף כליון החרון וישנו כל העולם לבטח על מקומם בשלום. ומחס הנביא שם כי כלם ונחרס ה' אלקים לבאות עושה בקרב כל הארץ כי זאת יעשה הדין והרחמים כי וזה צבאי לבאותו להביאם אל הסכלות כי בלתי זה אי אפשר לבוא לסכלות הרחמים והישועה לחקות ישראל לזה החליט הנביא כי יהי' זאת בלא שום ספק כליון חרון רק בלדקה הנ"ל שיעשו עם באי הארץ זאת ישטוף כליון החרון (ע"ש ספר כום הישועות דרוס בלדקה) כי לפי דברי המפרשים מלח דקדק אין לה שחר. גם העולם מון אחר רובו זאת הלכה פסוקה ואי אפשר שהשיריים אשר יעשו חשונה ויעלו לכל העם אשר המה כחול הים ברשעס. אכן אין הנביא מדבר מחשבה רק שישנו השיריים לא"הק ולדקם עמיו אשר יעשו עמם זאת וילי את כל העולם וזאת הסרופס ג"כ לדברי זמר חדש בבני יצואו בבני דלעות בבני ציו"ל דל לזה לא יוחמו העשירים עד שיגיע הדלות בניהם חלילה רק יוכלו ללחם ודי חונתם עם עני עם ישראל הסוככים ג"כ כעם לארץ להקמים ולהוסיבם על אדמתנו אזי ישארו העשירים על עמדם:

לשמים. ולבריות. צדקה לעניים באופן זה הוא הנקרא משפט וצדקה באמת ובאמונה. ושנית אם רופא ממצא מזון לאבירי החולה לבר איננו רק רופא אליל. רק צריך להשקיע על הסיבה הראשונה אשר הסבה החלי. לסלק אותו ואז ממילא יסתלקו כל חלי האברים בן יש לפנינו מקור וסבת הגלות מארצינו בא על ידי עלבון הארץ באשר כבר הי' בזאת בנתי המדבר. ושוב כתבו הכונה האמתית האלשיך והעקידה בקרא וזכרתי שאומר הייתי זוכר להם זכות אבות הקודמים להניחם על מקומם. ולמחות דינם שם על ידי עונשים. ורק הארץ אזכר. שהי' מוכרח לזכר בעלבון הארץ שלא שבתו השמיטין. ובוה לא הי' יכול "ברוך הוא" לוותר והי' רק זאת הסבה שהארץ תעזב מהם. ולכן עלינו לסלק הסיבה זו לפחות בהתחלה קטנה ולקנות איוה ככרות הארץ להביאם לבני ישראל לקיים עליהם מצות התלויות בארץ. והצדקה להנצרים לזה לפרנסת ביתם. יש שחושבים שאין צורך לעשות כלום. רק להתפלל לה' ובכני לבד יובילם למקום הנועד לנו אך טעות הוא זאת ודאי יש מציאות לכוז. אכן רק בזכות גדול אשר בעו"ה אין עין ראות לזכות לכך. או שיתאחר עד קצה התחתון נפלה ולא תוסף וגם זה מר ומר הוא. אבל אם נעשה התחלה קטנה בפרות האדמה באיוה ככרות הארץ. יאר ה' ב"ה לנו את כבודו וישמח לקראתנו וגם באין זכות רב המספיק. כדכתיב רצית ה' ארצך שלפי דרש חז"ל הובא שם בילקוט הכונה שיקים מאתנו שמיני ומצות התלויות בארץ מיד שבת שכוח יעקב. ולא לבר כשיהי' דור זכאי אולם גם נשאת עון עמך. כסית כל המאמץ סלה. ולזה יש לידע שיש לפנינו מצות צדקה באופן היותר גדול לפרנסת אחינו. ושנית להתחלת הגאולה. לכן חזק ונתחזק בעד עמנו "וערי אלהינו" וה' הטוב בעיניו יעשה:

והזמין ה' ב"ה לנו עתה איש צדיק אשר מלא התלכות בעד הענין הנרצה ה"ה הרב המאה"ג צדיק גדול מוה' נתן פרידלאנד נ"י. קטנו והליכנו הכל הוא בעסק הקדוש הזה. הפליא לגלות עמוקות בספרו סלו סלו המסילה והוא נוטה שכמו לישא ולסבול לסבב במדינות קרובות ורחוקות אשר עדיין לא בא לידם אז קול הקורא שלנו. ולא עשו לזה בשום עת. שיעשו עתה. למען יהי' לנו לבא לעזר לחברת חברים כל ישראל שיהא ממונה איש צדיק וגדל בישראל לשמור חוקי התורה ולקנות בהשגחתו שדות לעובדי האדמה מאחינו. ובכל מקום בא המשולח הצדיק הזה יקבלו בכבוד. הן לדרוש ברבים והן להציע דבריו שהם כלהבות אש בקבוצי יראים ושלמים. ולעשות קאמיטעס. ונבאים לעסק הזה. ואשר יתן ה' ללב יראי ה' לתת נדבה מיד. יישלח להסוכנים הנזכרים האדון וענאל בפאוען או להארון פירשט בשמינעל. ומי שיחשוב לכל יתן עתה ואולם יתן כאשר יהי התחלה לקנות יחם שמו בקונטרס אשר להמשולח. כדי שיהי' לנו להראות לחברת החברים כל ישראל שיש מבוא גדול להנצרך ויעשו התחלה. ונא לכל יהי הכרח להת"ח הזה מוה' נתן נ"י. לסבב בעצמו עם הפנקס רק יתנדבו יראים. לעשות זאת. ורק במקומות שימצאו להכרח שילך דוקא הוא אוי ילך וגם יש לידע שאין לו הכטחה בשום דבר עבור שליחתו. כי העקר אצלו המצוה הרבה בעצם ונותן את עצמו למצוה הרבים הללו כלב ונפש. ואך הלא בלתי אפשר כלי ישועה. ולכן נא עשו וחישו וחוסו להקדים לו להנצרך ההכרח כבוד כיאות לת"ח כזה זקן וגם קנה חכמה. ותפלתו ל"ה. יתרוםם שיוגמר על ידינו החבליה הזאת. מ"ג למב"י תר"ל.

הקטן אליהו במוהריש וצ"ל חנ"ק גרידין.
הקטן צבי הירש קאלישער.

אחר בוא עתה על דברת צדיק נשגב הגאון הגדול מוה"א א"בדק גרידין נ"י. הגני יוסף. מלבד אשר הטיב לברר שבפרות מעלבונו יוריתו קרני ישועה לאט לאט. עוד אשאלה. הלא כל ירא ה' באמת. כה דרכו היותו כוסף לקיים כל מצוה מתרי"ג מצות שהרבה הקב"ה לזכות את ישראל. ולא די לו במה שבא לידו כי נפל עליו אך באהבתו אל ויצרו ידורש חמיר מתי תבוא עוד מצוה לפני לקיימה. וכאמור "דרך מצותיך

ארוץ כי תרחיב לבי" ועתה למה יגרעו מצות הת' בארץ. אשר רבו כמו רבו. משארי מצות? הלא אם לא ימצא אחריו לקהלה אחת. ירבה אנהא ודאבון אל אבדן המצוה. ואם יוכל להגיע בעד אלה זוז (סריג) לא יחדול. ומצות רבות האלה. אשר כעת לא נוכל לומר אנוסים היינו שלא לקיימם. כי ח"ל כעת נתן הרשיון מאת השולטן לקנות קרקעות. ולשום מחסה ומגן מן החומסים כנודע. וכל איש אשר הכסף לא יחסר לו. ויכול לקיים כל המצות הללו ע"י שליח הלא ח"ו יגדל עונו. אשר לא תעשינה מצות ה' בהיות לאל ידו? אם כמה יראי ה' ואוהבי שמו יצרפו להם ד"מ 500 או 1000 ר"ש. איש ואיש כבדו אשר ברכו ה' י"ש. ויצוה לקנות ככרת ארץ לשמו אשר יגיע קנין ע"ז. ושליח נאמן יקיים בעדו מצות תרומות ומעשרות ושביעית וערלה (אשר רק בא"י מה"ת) וכלאים ומתנות עניים וראשית הגז ודומיהן הרבה. הלא הם לבב יקה מצות ושכרו הרבה מאוד. הלא זה ההפריש בין יראה ואהבת. העובד מראה נחשב כעבד שעושה רק מה שהוטל עליו מראת עונש. והאוהב לו י"ת ככל לבבו יחפש כבן בכל גנוי אביו לדרוש אחר המצות לאמר מי יתן ואמצאנה וכמטמונים יחפש וימצא:

ועתה התעוררו נא שותרי קודש ושמעו אל שלוחינו הרב הגדול נאה דורש ונאה מקיים מוה' נתן נ"י הנ"ל. שבכל מקום מלבד שיקבצו נדבות לשלוח אל הסוכנים הנ"ל. וגם יעשו נבאים ע"ז בכל עיר ועיר: עוד עיניהם ישכילו אל השליח הצדיק הזה. לעזרו להוצאת דרכו ולהמציא טרף גם לביתו אשר עונה בעוני עבור פעולותיו ונסיעותיו עבור חבת הקודש וירא שמים יצא את כולם. — אלה דברי עבד לעכוד ה' המצפה לישועות ה' וארצו ועמו בב"א:

הקטן הירש קאלישער.

מכתב מהג' ר' צבי קאלישער אל הג' ר' עזריאל הילדעסהיימער.

רועה ישראל האזינה נודה כצאן יוסף. (פסלים ט')

אל רועה ישורון מחזיר עטרה ליושנה ידידי וחביבי כנפשי הרב הגאון אמתי החכם השלם פועל צדק מוה' עזריאל הילדעסהיימער נ"י ושלום וכט"ס.

כבר מלתי אמורה אליו. כשמעי כי ביון בדעתו הגדולה לדעתי. כפי אשר כתבתי בהמגיד. שאת זה לעומת זה נעשה. אלה הרשעים בעו"ה השגו חיל לדבר עתק על קץ משיחתו ולהשכיח זכרון נחלת יעקב ח"ו מלבד ישרון. ואנחנו נגד אויבי ה' קטנו ונתעורר לעזר זכרון ירושלים ולשום תקוה לגאולה הארץ דייקא. להחזיק גאולה לארץ עצמה. אשר זרעה תצמיח לעניי אחינו ב"י השואנים לטרף ואין. ולעומתם יתחזק מר ידידי להקים חברה בבערלין עבור אה"ק דרושה בכל המצוה. אך עוד לא נשמע כי יעשו בעצם פרי הארץ. אשר אין לך קץ מגולה מזה. ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבו (סנסדון ל"ט). אמר תשאו לעמי ישראל ולא כמו עד הנה אשר רק לזרים נשאה פריה. אכן רק לעמי ישראל תשאו כאשר קרבו לבוא בעזרתם להמציא פרי הארץ לעמי ישראל. וזה קוטב תקוה לגלוי הקץ. כקדני עמוד השחר לאט לאט. וכאשר הארכתי מזה בספרי דרישת ציון ושלום ירושלים. הגם שחברתם חסד עצום למחסה ומסתור. אך היא חסד פרטי ולא רבים יזכו לזה. והזוכים! גם המה לא מן קורות ביתם ימצאו טרף לעוללים ויונקים אשר שאלו ללחם און. ועיניהם יצפו רק לחלוקה מחול. וזוה בא חלוקת הדעות ומחלוקת רבות. כי יקנאו איש באחז כנודע לכל. לא כן אם מפרי הארץ ישבעו לחם. זה חסד כללי מצוה ושכר. מצוה להחיותם. ושכר רב בקום

קול אבירי הרועים

מצות הארץ. וכל העורר יש לו חלק במצות הללו אשר לא נוכל לקיים פה. וכיון שיש מצוה לגרום קום המצות! המונע מזה כעובר על כל המצות הללו ח"ו. ובזכות מצות הללו אמר יתבאר בחנוני נא בזאת. לא רק בעת ההיא. אך גם בכל דור אפשרית היכולת. וד"ל כמו"ב. ואמנם ציון דורש אין לה לבנות הריסותיה ולהקם שוממותיה כמאמר הנביאים. אכן זה יותר משלשים שנה השתדלתי בזה בניעה רבה בעוד רבינו הגדול הקדוש הגאון רבינו עקיבא אייגר זצ"ל בחיים. היה מסכים עם דרכי:

ואחר אשר רק בעט. ואין כדי עמי לכתת רגלי בארץ גדוד לעירות גדולות. קם הרב הג' הדרשן. המופלג בתורה ויראה מוה' נתן פרידלאנד נ"י. אשר הרפס כמה ספרים לדרך זה. והתעורר להתהלך בארצות אשכנז וביערין ושאר מדינות. לעורר נדיבי עם. אשר ישלחו נדבותם לצורך ישוב א"י אל ידי מר ידידי נ"י. ולדידנו הגאון הצדיק הנשגב אב"ד דק"ק ווירצבורג נ"י. ואם יקובץ סך מסוים עם המאוס ביריני מכבר. אז יושלח המעות ליד הקאנוול הנאמן בירושלים. ואז ישולח מבעלי החברה איש נאמן לקנות מיד קרקעות לתת לכופפי עבודה שמה ואז גם חברה אלליאנסי בפרו תהיה לנו לעזרה. מפאת מושלי הארץ. שיהיו בטח ונכון בעיה. ובשגם חלקי השדות אשר קבלו אלליאנסי אצל יפו. לא יהי רק שמור עד אשר ילמדו הנערים עבודה ושאר חכמות! — רק יותן הם לגדולים הרועים לשים משא עבודה על שכמם. ואז לא יעלה קנאת איש ברעהו. רק אשר יצוה. הש"ת ברכה בעבודתו הוא יהי לו. והמעשר יתן ללומדי תורה דשם. וכאשר יושג ע"ז סך רכנים פקידים נאמנים ושליטים לקיים כל המצות כראוי. ואז יעלה לציון מושיעים. גם הגאון השלם אוערבאך אב"ד דק"ק האלברשטאדט. הסכים לדרכינו בהיותי עמו יחדיו. וגם מר ידידי מאז כתב אלי שנוון דרך הקדש בזה בעיניו אם ישמור השבת כראוי. וע"ז ישימו שומרים על העובדים שכל המשנה יעבירהו מנחלתו וד"ל. כ"ד עבד לעבדי ה' ידיו ואוהבו ככל לב.

הקי הירש קאלישער.

מכתב מהג' ר' צבי קאלישער אל הג' ר' יצחק רוב באמבערגער.

אל ראש תפארת ישורון מרביץ ישיבות. לשוחרי תורה ומדע פועל צדקות רבות.

ה"ה ידידי וחביבי הנפשי הרב הגאון הגדול צדיק נשגב מאיר עיני החלמים בחבוריו מו"ה יצחק רוב הלוי באמבערגער נ"י וזרח אב"ד דק"ק ווירצבורג ואגפיה.

הלא נודע לידידי הג' נ"י. כי מעוררי לא מש רוח אהבת הקדש מקרב לבי. דרושה היא לכל חפצי בעוד ה"ה בחיים רבינו הגדול הקדוש הגאון ר' עקיבא אייגר זצוק"ל שהסכים אל דרכי. וגם כאשר הצעתי הדבר לפני מר כבודו נ"י. כתב אלי שמסכים אל הענין אם יודע לו שיקיימו המצות וישמרו שבת כראוי. והמצות של ישיבת הארץ השקולה נגד כל המצות וקיום מצות ונטעם וכל המצות אין צורך לכאור לגדול כמותו אשר כל המדרשים ודברי הו"ל גלויים לפניו. וכאשר הרחבתי ג"כ בספרי ד"צ ושלום ירושלים. והנה כבר היו כמה נכסיות (קאמיטען) הראשונה כפ"ס ד"א והשני בכערלין. וע"י מתנגדים שונים נרדמו ויחשו המון גלויים. ואמנם אנהנו לא ראינו שנה בעינינו. עם אחוזת מרעי ה"ה ידידנו הגאון החסיד מו"ה אליהו גוטמאכער אב"ד דק"ק גרידן נ"י. והסוכנים שלנו ושאר חברים. תמיד אנהנו עוסקים בזה בלי מחשך — ואנכי אך לשון עם סופר אחזתי ואין כח וחיל לי ללכת אנה ואנה לבצע הענין ע"י הנדיבים אשר בישורון. והן כעת התעורר הרב המופלג הדרשן מו"ה נתן פרידלאנד נ"י. אשר כבר הרפס כמה ספרים דרושים לחפצי א"הק. והוא יתהלך במדינות לעורר לב נדיבים ולקבץ חתימות שישלחו נדבותם אל מר ידידי הג' נ"י או ליד ידידנו הגאון

קול אבירי הרועים

ר' עזריאל הילדעסהיימער נ"י בכערלין. וכאשר יתקבץ סך מסוים נוסף על אשר קבצנו בחברה שלנו. אז יושלח מאתנו איש נאמן רוח אשר כל מכיריו יכירו וידעו שלא יצא דבר שאינו מתוק סת"י. ועלה אל איהק לקנות מיד קרקעות לכופפי עבודה יראי ה' אשר ישמרו כל המצות ה' בארץ ע"פ השנחת הפקדים עליהם. ואז גם האלליאנסי איוראליטי מפאריז תתן עזרתה מצד המושלים שיהיה הכל בשלום בלי פחד כלל — ואז יהי אתערותא מתתא לעורר רוח ממרום בעו"הי. ואם אנהנו עשינו את שלנו אז נקיים אנהנו במעשינו. אפילו אם ח"ו לא יזכו פני הדור עדן. אנהנו אין עלינו עוד עון ואשמה ומהשבותינו לפעולתו אנהנו. אך נפוח לבנו בחסדו הגדול ית"ש שע"י אתערותא כמחש סדקית אפתח לנו תרעין עילאין ככתוב בוו"הק. וע"י נאולה הארץ שהיא נאולה ראשונה מן ארבע הגאולות הכתובות בוו"הק ובמדרש. יהי ע"י קיבוץ הראשון במקנה וקץ כמאמר יחזקאל קודם גוג. ואח"כ יבאו היועדים הגדולים למעלה מן השבע וכמבואר ג"כ בשלה הקדוש והי ראשיתה מצער ואחריתה ישנה מאוד בכ"א:

ובמרום אשים קנצי למילין אבקש מאת כבודו הג' נ"י להטיב עם הרב מו"ה נתן הנ"ל בהוצאות הדרך. כי מעולם יגע בעניותו לדרך הקדש הלאה וכעת בוקנותו. יטיב נא עמו בכל האפשרי. כ"ד אוהבו בכל לב עבד לעבדי ה'.

הקמן צבי הירש קאלישער.

קול ענות חלושה מהאיש אשר מעפר יצפצף אמריו וזהל כתנים ובנות יענה לקונן מר בחרד משכיות לבב השרים.

הלא ידועה מפי סופרים וספרים כי כל נפש איש הישראלי משתוקק לשורשו היא נחלת אבותינו א"הק אשר נתנה לנו בירושה כמש"כ „והארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם“ (ספרי ל"ב) כי כל התורה הקדושה נארגת כולה במצותיה ופתח וחתם במחנות הארץ בכח מעשיו פתח בבראשית לתת להם נחלת נים. ובוה חתם התורה זאת הארץ אשר נשבעתי וגו'. לזה שדותיה וזרמיה נקראו לכל איש הישראלי שדה אבותיו — אשר הארץ הזאת ככללה היא שורש זרע אברהם. אם אין ארץ. אין ישראל בעולם. ואין לא יקדש כל איש סגור לבבו להשתדל עבודה אף במעט להיות נאחו בסנסני א"הק. אם בכח אם בפועל. לכל הסודות להיות ידו תכון עם העוסקים בדבר זה. כי בזה ירניש האדם את נפשו הטהורה שהיא משורש אבותינו הקדושים. במה שגם הוא מהבב את נחלת אבותיו. ולמה יגרע חלק יעקב מכל משפחות האדם! חרפה היא לנו לבנות את נחלת ישראל וקדושתם בעת הכושר הלו אשר כל הלאומים ומלכי הארצות שלמים הם אתנו להחזיק בידנו באהבה כלולה ולתמוך פועל כפיו בזה. לזה אין לאכזר זמן היקר הלו באפס תקוה והסח הדעת כי חכינו עוד ומצאנו עון חלילה. רק יעוררו יווררו יקיצו מהתרדמה ומתק שנתם בבית תענוגיהם כי גם זאת לעונג מחשבה ולפאר תפארת בין כל משפחות האדם:

לברר גודל החיוב בזה אינו נצרך לראיה המפורסם בש"ס ופוסקים ומאמרי חו"ל במדרשים המלאים נערת ה' ורצונו יתבאר להיות כל איש הישראלי נוקק לזה בתשוקה ורצון בחמדת הלבבות (ע"ס כחורי בסופו כמבואר בכל כחבורי סלו המסל) ואף בעת חורבנה לא רצה הקב"ה שיתרוקן המדינה מישראל ונתרצה בהגורמים והתנבים אשר השאיר נבחרין ואף אחר הריגת גדליה נמנע ה' ע"י ירמיה שלא לצאת ממנה וישבו תחתם תחת ממשלת בבל (ספרי חמס מר' משע מגי) ועתה נחליל מזה כעת להראות מזה לבנינו ותשוקתנו לאהק ואז יראינו ה' נפלאות כדרכי ר' סימון בן מנסי' בפסקתא אין הקב"ה מראה סימן נאולה לישראל עד שיחזרו ויבקשו הדברים אשר מאסו בימי רחבעם מלכות ב"ד ומלכות שמים וכ"המק והארץ אשר מאסו אבותינו שנאמר וימאסו בארץ חמדה וגו' (ספרי ק"ו) אשר זאת גרם הגלות כמאמר שם וישא ידו להפיל אותם בגוים ולזרותם בארצות. לזה כאשר נחזור לבקש כל זה אזי יתחילו להתראות סימני גאולה. דברי המחבר המאסף לכל המחנות מחנה האלהים.

נתן פרידלאנד.

סתחגולל דמים במסלס הסולמס בית אל בע"סמח ספר כוס יסועה ונחמה וספר סלו המסלס.

קול אבירי הרועים

למען הודיע לבני אדם טוב הארץ אשר עדן נוכל לספר בשבחה אף כי בהיותה לנחלה לנו, ע"כ אעתיק בה דברי איש נאמן אשר הוא מגדול בבית הרב הצדיק המפורסם המנוח מו"ה הירש לעהרן ציויל ורר כעת בא"ה, תשאל מבית הרב המא"ה הצדיק מו"ה עקיבא לעהרן מאמשטרדם, ותוכן תשובת הדין כלשונו ממש ולא בל"ה אחרים אמת כהחוב להשיב לאדוני, ור"ע בכבודו שלח התשובה להג' ר' צבי קאלישער והדפס בספרו שלום ירושלים:

ז"א ערוכטען מיך לחוות דעתי אודות הקאלאניזאציע פלאן, מיינע הויפט אנויכט ווען עס מן השמים וואס דאך דיא אנויכט פאן כמה וכמה גדולי עולם, דאן בעטראכטע איך הרב מו"ה צבי קאלישער וויא אויך דיא Alliance בפאריו אלס שלוחי המקום ב"ה וב"ש, מאן זיהט וויא דיא וועלט איין קאלאניזאציע פאררום געווען ווען יעדער אין ירושלים גערנע זיין מעכטע, וויא פיעל געלד לאססען זיך ניכט אויך גוים קאססען, וויא פיעלע פאר דער שטאדט, וואס נור איין קייזער עס אויספיהרען קאן, דיא פראנצאזען האבען אלפס ורבות אויסגעגעבען פיר איינען פלאטץ אין פערבינדונג מיט איהרעם גלויבען, יעצט בויען זי א איינע ארט פערסטונג דיא קאססעט אלע קאססען פאן געלד, אונד זינד נאך מעהרערע בייאשפעלע, מאן זיהט היער זא אפפען דיא השגחה פרטית מעהר אלס אין דער גאנצען וועלט.

דא ווידער בעטראכטעט דיא וועלט ארץ ישראל פיר איין ארץ לא זרועה, אבער איך פערזיכערע איהנען מאן אירדט ועהר, דען איין זא וואונדערפאללעם פרוכטבארעם לאנד, אלס אויך יעצט ארץ ישראל בחורבנה איז פיעלע מאן גלויבע איך נידערגעט, מאן ווירפט דען זאמען אן דיא ערדע אונד עס וואכט דער הערליכסטע ווייטצען אלע פרוכטבייטע, ובפרט זתים אונד אנדערעס וואכט גאנץ פאן זיך אלליין (דאס הייסט נאטירליך בהשגחה הכווא ב"ה), אבער דיא בויערן ריהרען דאס גאנצע יאהר קיינע האנד דאראן, דען בטבע זינד דיא אייגען בויערן פויל, מאן קאן זיך איין אידעע מאכען וואס ארץ ישראל בישובה מוס געוועזען זיין, ווא דא וואר איש תחת נפנו ותחת תאנתו יא יא וויא ערלעכט מאן ווידער דיא הערליכע צייט במהרה ובזמן קרוב אמן סלה.

נושא פירות זיין וואבייא אבער פיעל געלד געטוהט זינד, היער זינד וועניג זאלכע, עס מוססען ארבייטער זיין וועלכע מנעורם אן שווערע ארבייט געוועהנט זינד, היער זינד וועניג זאלכע, עס מוססען אבער הייזער זיין זיין ווענען דער שפראכע, אונטער דען ספרדים אונד מארץ המערב (מגראביער גענאנט) גיבט עס זאלכע וועלכע קרעפטיג דיא גערנע ארבייטען וואללען אונד קענען, מאן ווילל שולען ערריכטען, איך פערשטעהע אייגענטליך ניכט וואס דאס הייסט, מיינעס עראכטענס נאך איז דיא בעסטע שולע איין גוט שטיק פערלד מיט דען געטהאגען מכשירים א' ז' ו' עס איז ניכט בעסטער אלס באלד דער פראקסיס זיך צו ווענדען.

וואס דיא לייטענדע דירעקציען בעטריפט זא מוססען דינע געווענעטע הערליכע לייטע זיין ווען מאנס היער צום ב"ש פלוני ופלני איבער גיבט, זא ווידר ניכטס דארום, עס קאן פיעל דאבייא הינטערגאנגען ווערען, עס איז צוואר איינע עצה מאן גיבט יעדעס ארבייטער איין שטיקבען לאנד צו זיינער אייגענען דיספאזיציען ער מוס נאכהער רעכנונג אבערעכען אבער בעסטער פאן הויך הערליכע מעננער ברינגען. — מאנכע וואללען בעהויפטען דאס קלימא ווערע היער גיבט גענוג גלויבען זיא מיר, עס איז ניכט זא, עס איז היער איין אויסגעצייכענעטע קלימא הויך אים וואמער עטוואס הייסער אלס דרויסען אבער מאן געוועהנט זיך שנעלל דאראן, דיא הויפטזאכע איז איין רענעלטעסיעס לעבען, וועלכעס אבער היער בייא יהודים וועניג צו בעהויפטען איז.

כל אלה דברי נאמן רוח לקוח מלשונ ממש רק קצת בקצור.

קול אבירי הרועים

ואשר יודיע הנאמן הנ"ל מן העובדים, אשר בירושלים לדעהו רק מאנשי מערב ופצאון, כל"ס העדק עמו מעה"ק ומשכנות הקדם אך כעה קבלנו הרבה מכתבים דהיינו מעה"ק צפת עם יחיד מטאח החימים שעשו שם הכרת עובדי אדמה קודש והקאנאל מלא אזהרים בחימתו לקיים ודבר בעוז והדר גם מעה"ק טבריא קבלנו מכתב עם ששים החומים אשר יבקשו מאוד לחת לפניהם עבודה קרקע ובכל עוז בכהף ישאון עבודה קשה להשיבע נפשות שוקקו נפשם ונפש כפיהם אשר כמעט ולעפוח רוב יאחזמו, גם מירושלים כתב לנו הפועל צדק הוידוארף עם הרבה החומים בעלי עבודה וכן קבלנו מכתב ערוך מעה"ק יאפו — וגלל כן לא חקר מאומה כי אם נדיבי לב מגדולי עשירי עם אשר מכתבם יתנו ברכה לבנין אדמה קודש ומשם יקבלו גם הכה ברכה ודפלה ככל מעשיהם אמן סלה:

קול קורא במדבר

כי לא יקרע סגור לכבו מקול יליל ישימון אדמת הקודש, ואיזה עין אשר לא הדמע מועקה אדמתה אשר יחד הלטיה יכביו, ומי לא יהמול מקול החנוני שדמות הקודש ומדברי אבלות, דרכיה, ומי יאטם אונו כלי שמוע בקשתה המבקשת כעה אה הפקידה, וקול קריאתה לנו, איך שהיא מורה ומלמדה אותנו דרכי ישועה, כחולה אשר נואלו הרופאים להשיג סבה מהליהו, עושים (bulismus oder Magnefismus) שהחולה בעצמו יגיד סבה חלוי ורפואתו כן הגיד הארץ ההיא החלואיה ודרכי ישועה, גם מחייבת אותנו שלא נעלים עין מסנה לעשות עבודה כל אשר המצא ידנו הכנה אנשים ככדי שיחול על מעשי ידינו השפע אלקי, וניקו מעון ולא יאשמו כל החומים בו ועושים על בטחון ה', גם מכתבת אחתו שלא יהיו עמלינו לריק, אך כאשר נחחיל בפועל כפינו לאחוז בסנסני ארצה לעבוד אדמתה! הלא היא בעצמה כחה לנו לכונן אה מעשה ידינו, כל זה מספר לנו הנביא ישעי' סימן ס' באופני הנחמה, ואיך בירינו היא כומני הכושר, וכה אמר ישעי' בנחמותי, כן יאמר ה' לעהיד כומנים המוכשרים, "נחמו נחמו עמי", ולא נדבר מדרש חול' איך שהקב"ה מבקש מאיהנו נחמוני נחמוני עמי (פסיקתא מ"א) אכן אף הפשט האמתי הנביא מפקד ומצוה בשם ה' למי אשר ספק בידו לגרום הנחמה בעת הכושר לזה, לנחם עמי הנצרכים לנחמה והמצפים לישועת המקוה, כמ"ש ישעי' מ"ט "כי נחם ה' עמו ועניו ירחם", ולדבר על לב ירושלים לעשות עבודה כל מה שאפשר לשמח אה לבה ולקרב אליה, ואולי הסנעו מלעשות זאת מראנה מדבר פן לא נשלם עורנו זמן הגלות ולא הגיע הקץ; (כאשר טעם דורות האנשים וע"ז רמזיקולא קצו) אז מסעוט הכשר וזכות (כהרגיל צפי העולם עזרה לא אכזר דלה) ע"ז אמר הנביא כי מלאה צבאית ככר נשלם זמן הגלות, כי היה זמן מונבל על הגלות והשעבוד הלו זמן אפשרות כומני האפשרות המונבל לגלות מצרים ושבעים רבבל אשר אמר ירמ', כן דברו כל חכמי הרום (בוה"ק שמוח) ולמדו ג"כ מדברי ירמ' נחנני שוממה כל היום דוה יומא חד ולא יחיר היינו אלף שנין שולטנותה רכל עממי' כהרא עלייה דישאל (סלו המסלה) כי נרצה עונה כמו ע' רבבל נרצה עון ע' שמיטות שבטלו כמבואר, — כן הזמן אלף שנים לרצות עון בית שני ויהר העונות, וכעה עוד נהפך הוא, כי לקחה מיר ה' כפלים בכל חטאתה וזה לא לרצות בא רק דרך כפיה (Exfution&gebußgren) ומאו ועד עהה לקינו בכפלים על עון הרחוקת הקץ שעברו על השבועה החמורה שהעונש על זה להפקיר אה בשרם כצבאות וכאלות השדה, אשר אחרי כל זמני הכושר היו פקידה לפקוד עון המרגלים ש"כ הרחיקו זמן ביאת הארץ — כן וזה בא להם כחובה בעון הרחוקת הקץ שלא עשו מאומה לזה בפועל כפיהם בעת הכושר אשר לפנייהם לעשות כמעשה עורא ונחמי' (די נאך ודי עולה כל זה נביאנו כל המסלה כל זמני הכושר וא"כ קלס) עד הנה דברי הנביא כשם ה' ומבאן מחחיל הנביא לדבר בשם האדמה השוממה איך היא בעצמה מבקשת הפקידה, וזה ג"כ נושע כדברי הכושר בסופו וז"ל ובהערות בני אדם והתעוררותם אל אהבת המקום הקדוש ההוא ונחץ ענין המיוחל שכר גדול וגמול רב כמו שנאמר אהה תקום תרחם ציון כי עת לחנה כי בא מועד כי רצו עבדך אה אכניה ואת עפרה יחוננו, רוצה לומר ירושלים אמנם תכנה כשיכנסו לה ישראל חכלות הכוסף לחונן עפרה ולרצות ארצה, ח"ל המבאר שם, ובהערות בני אדם וע"ז חוסף על ואמר עד הנה בענין שכר המזומן להולכים אל אה"ק כי הנה שכרם אחם בפעולתם לפנייהם כחבבם את אה"ק וכנחצם את הענין המיוחל שהוא קיבוץ גלויות. וכפל דבר התעוררות באמרו בהערות בני אדם והתעוררותם

והנה המדינה שוממת ומסחנת עלינו כדברי הרמב"ן בפסוק ושמו עליה אויבכם חיושבים עליה (ויקרא)
 ח'ל. כשרה טובה מבשרת בכל הנלוות שאין ארצנו מקבלת אויבינו, וגם זו ראייה גדולה
 והבטחה לנו כי לא תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה ואשר לחושבה ואין לאל ידם ע"ל:
 חריבה כמות, כי מאז יצאנו ממנה לא קבלה אומה ולשון וכולם משחדלים לחושבה ואין לאל ידם ע"ל:
 נוכל להתוודות בפה מלא בעד כללי עמינו, אבל אשמים אנחנו על אדמתנו בתחנתה אלינו
 בכל עת הכושר ולא שמענו ע"כ באו כל התלאות עד הנה (כמפורסם כל זמני הכושר כימינו סלו
 המסלף) ולא נדבר מזמן ר' יצחק הצרפתי אשר קרא בחיל י"ד קולות ממיטב ארץ חוגרמה או, בזמן אשר
 החושך כסה הארצות ההמה בכל התלאות מעלילות ונירושין ושסדות בחחילה המאות של האלף הלו
 (אשר ילא מכלל גזרת הגלות כלל) והכל היה בכדי שיעובו מדינות הזרים לחבק חיק נכריה אך לקרבם אל
 המנוחה והנחלה תחת מלכי מצרים בעלי החסד מואלעד'ין והלאה אשר ככה הקריצינו, גם במאה השלישי
 בימי המלך החסיד סלים קיסר שמעאל אשר לקח המדינות מהקאליפה ובימי בנו סלמאן ובן בנו דורוחי
 כולם מלכי חסד ורחמים אורחי ישראל אהבה עוה לחן להם כל החירות עד שנת שפ"ה י"ז ואז ידועה
 בחחילה אלף תרביעי כונן הר"י ור"ח וויטל אך חיו חיי נעימים בצפ"ה וירושלים ובכל הערים מסביב עד
 שנת שפ"ה כאשר בא בן פרוך השורר להשכיח השלוה, ועל עבודת האדמה לא נתנו לכם ודעתם
 לישוב הארץ בימי השלוה לאחוזו כנסנו אדמה הקודש לעבדה ולשמרה בקיבוץ גדול, רק כל אחד ישב
 ושטת בחלקו ושמן יד לפה אולי יבואו רבים על השמחה, ועל עבודת האדמה לא הביטו רק קנו שלימות
 נפשם והעשירים במסחרים גדולים ולא דאגו על היות הפאים, חיו כמשרד הזמן באז התלאות לחכמים
 מן הצדק, גם האמנה יתירה אשר היו להדורות בעניי ואפני משיח צדקינו נצטו למשפחים שקרים עושי
 מלאכה ופרתו כאור וגרמו להשחית עני, אשר היו אז עשרים גדולים בישראל עלו למשפחים שקרים עושי
 עוד כי עם המלוכה, אכן אם שאלו אז מאת השולטן לאחוז בעבודת האדמה ולא לסדר בהמלכות אחר
 גור לפנות אל שמי כוב אזי כסום עברו כל הגלות ובפ"י חיה נואל הצדק בא בהסח הדעת בשבחתינו
 על אדמתנו, גם במאה העבר כימינו בשנת פ"ד אך חיו חיי נעימים בימי ר' חיים פרחי הדר בעכו

הנביר העצום והצדיק הגדול והיה נכבד בבית הסולטן אשר נתן כידו הכב לעשות השרים והפחות כן
הוא וב' אחיו הנבירים, ומה נקל להם אז לאחוז בארמון הקודש אכן לא עשו מאומה לזה רק חומה היו
לעדת ישראל, ומה עליה להם? להפקיר את כשרם כצבאות וכאליות השרה וממ? מילוד כחו אשר גדלו
ככן וינשאוהו להיות פחה האם אין זאת מעשה ה'? בעונש הרחוקה הקץ, גם בשנה ח'ר היו בדמשק שרים
רבים בישראל אשר יכלו לחשוב מחשבות על דרכיו הלן תחת הסולטן החסיד הלן והקאנוולים של איראן
המזכים ואז לא פתח ראטמי מענטין את פיו ולא בא עליהם התלאות על לא חמס בכפם, שואה אשר
לא ידעו בהמדינות אשר אין שולטת דת הנוצרית, אכן קרא ה' לשם את ראטמי מענטין איטלקי ציר צרפתי
להקריח שם את התכשיל הישן מעלילות דם, האין זאת מעשה ה'? היא היא העונש הרחוקה הקץ להפקיר
את כשרם כצבאות וכאליות השרה אשר היסורים מפשפש העון ללמדם מה שמוטל לחקן, לזה בעת הכושר
אשר לפנינו הזמן יקר הולך ואור לא יעלימו עיני העדה עניהם לפקח על דבר הזה בעיני פקחא, גדולי
דורינו! נכבדי עמינו! אשר שרכיט הוזהב בידם, ובתם כפיהם אל יחרישו בעת האות, (*כוס הנינו!) הרפי
מטני ואבליגה, ונשמע מה כפי הארמון השממה המדברת בעד עצמה, ואני אתנהלה לאטני לרגל המלאכה
עד אם תחוקרה צדקת נדמינו לשקול במאוזני זהב צדקתם לתן חודה על העבר ולבקש
על לעתיד:

קול קורא במדבר

קול הנביא
קורא במדבר פנו דרך ד' ישרו בערבה מסלה לאלקינו כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה ונגלה כבוד ד' וראו כל בשר יחריו כי פי ד' ריבה מספר איך שהמדבר והשטמון אשר בא'הק (נמ' ער קדש' ה' מלכ' ימ' ס'ל) חמדבר והשטמון בעצמה היא מבקשת חפירה וקוראה לישראל קול גדול ולא פסק פנו דרך ה' ישרו בערבה מסלה לאלקינו, אם חוכלו לעשות אף מסלה קטנה לזה תעשו כל אשר חמצא ידכם, וכדברי הפסיקתא על הפסוק נחמו נחמו עמי שם שהק'ה מבקשת מכללי עמינו נחמוני נחמוניעמי. ומהו? דברו אל לב ירושלים וכו'. וכן דברי ר'לב במסכת ד"א אמר חקב'ה לישראל נרמחם להתריב את ביתי ולהנלות את בני היו שואלין בשלום ירושלים ואני מוחל לכם ש' שאלה שלום ירושלים ישליו אוהבך וכו' כן האדמה השוממה גם היא בעצמה מתחננת ומבקשת מכללי עמינו פנו וכו' ישרו וכו' אם יהיו שעת הכושר לזה להתחיל ולא תחושו שטא לא יעלה בידכם מחמת כי יש חפירות עמוקות בדרך והרים גבוהים על המסילה. היינו מניעות גדולות שאין להתחיל? ע"ו בא כמשיב באשר תחחילו יעלה בידכם בהדרגא, כל גיא ינשא, מעט, והיו רק קטנים אה'כ בהדרגא והיו העקוב למישור והרכסים לבקעה והגבוהים יושפלו מעט והיו להרכסים הרים קטנים ואה'כ בהדרגא והיו העקוב למישור והרכסים לבקעה ולא יהיו עוד חתחתים בדרך תקויתו. ולא תחושו מי בא כסוד ד' אם מד' יצאו הרברים? לזה אמר, ונגלה כבוד ה' וכו', היינו לאחר שיושלם החיקון והישועה באה יראו בעיני בשר כי פי ה' ריבה לעשותם. (ומישוב כזה איך רואים את הנשמע?)
"קיו אומר קרא ואמר מה אקרא כל הבשר חציר וכל חסדו חציר חשדה יבש חציר נבל חציר כי רוח ה' נשבה בו אכן חציר חעם יבש חציר נכל חציר ודבר אלקינו יקום לעולם, "המקרא הלו אין לו שחר ח' נשבה בו אכן חציר חעם יבש חציר נכל חציר ודבר אלקינו יקום לעולם? גם חפלים הרבים? גם הויכוח אכן חציר חעם? ואה'כ באמצע הנחמה. גם הלשון ואמר מה אקרא? גם חפלים הרבים? גם הויכוח אכן חציר חעם? ואה'כ

(*) והנה התבלה לאל כי וכינו כהיום לנדי' לב אשר לכם וידם פתוחות לעזרת ישראל לבזבזו ממונם ולעסור נפשם במקנת ישראל לבלתי העלים עין משיעזת אחיהם בעת צרחם אשר יש להם כח לעמוד בחזרות המלכים, ושרים יקדישו לפתחם וכל אשר בידם וכחם לעשות ההם עושים אל עמנו ידם בתיקם, קומו ערי ישראל משמו ענן ועזר אל הנדבכים הנאמרים תחת חככם העיניו המהירות האובנים עורגה אשר אין מעצור לרוח העמים לשבת תחתם ומה נקב להנדבכים האלה להובילם אל ארץ הקדושה נחלת אבותינו ולבקש מאת הממשלה הרוממה האולטן סלך ישעאל בעת אובד ישראל אשר ערי ישראל יושבים עמם ראשונה בחלכות וזם יכוחו יגיעי כח האלה בעבודת האלמה אומנת אבותם ולעשותם מפשי מחוקי המלכה שם וישבו על אדעתם המה ובניהם וביתם וטפם לחכול להם מטר השמים בגיע כפם ולא תחשבו בשר ודם כי מה ימריניו לשלם את הבנים בין העמים לאמן ידם מלאכה ואומנות שונות אשר לא כל העמים יוכלו לעשות.

